TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MAKELA
SULO SYVÄNEN

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Sosialistinen sanomalehdistö

Siitä lähtein kuin Yhdysvallat yhtyi Europan sotaan, on hallitus päättäväisesti yrittänyt joko kuristaa sosialistisen sanomalehdistön, sulkemalla sen postista, tai tekemällä sen verrattain merkityksettömäksi sensuurin avulla, joka vie voiman sen toimitukselta ja propagandalta.

Sosialistilehtien elinehdot olivat kyllin ahtaat ennen sensuuriakin, mutta nyt ne tarvitsevat kaiken sen avun ja kannatuksen, mitä ne suinkin voivat ympärilleen koota, pysyäkseen vedenpäällä sodan loppuun saakka.

Mutta jos sosialistinen sanomalehdistö on nykyisin pakotettu taistelemaan olemassaolonsa puolesta, niin on samoin totta, että sosialistit eivät ole koskaan ennen tunteneet sanomalehdistön merkitystä liikkeelle niin kuin nyt. Sanomalehdistö on jokaisen liikkeen elinvoima. Ajatelkaa republikaanista tai demokraatista puoluetta vailla sanomalehtiä, aikakausittain ilmestyviä, tai muita niitä kannattavia julkaisuja! Ne eivät voisi mitenkään olla olemassa ilman niitä. Niin voimakkaat kuin ne ovatkin, rappeutuisivat ne pian, hajoaisivat ja katoaisivat ilman voimakkaan sanomalehdistön tukea, (jonka omistaa se sama luokka joka kontrolleeraa ne puolueetkin) joka ajaa niiden periaatteita, kehuu niiden ehdokkaita ja taistelee niiden taisteluja tinkimättömällä uskollisuudella.

Epätoivoisessa taistelussaan itsensä säilyttämiseksi sosialistisen liikkeen tulevaa tarvetta varten, tulisi sosialistisen sanomalehdistön saada puolueen jokaisen jäsenen ja työväenluokan jokaisen todellisen ystävän uskollisen kannatuksen.—E. V. Debs.

Sellaisen tilanteen saavuttamiseksi kannattaa taistella

Thomas W. Lawson, tunnettu bostonilainen miljoneeri, joka ennen aikaan tapasi toisinaan toimia oman luokkansa pahana omanatuntona, tutkimalla tilastoja ja julkasemalla niiden valossa paljastuksia suurporvariston huijauksista, selittää että Yhdysvaltain kansa sai jo vuonna 1913 maksaa vuosittain viisi biljoonaa dollaria voittoina ja korkoina huijareille, ja kaksi biljonaa dollaria siitä oli maksettu vesitetylle pääomalle, s. o. sellaiselle pääomalle, jota ei ole rahallisessa muodossa koskaan ollut olemassakaan.

Kun siten oli asianlaita jo vuonna 1913, niin miten huimaavan summan saakaan kansa maksaa rasittajilleen korkoina ja voittoina nykyisinä vuosina, jolloin voittojen ilmotetaan kohonneen biljoonilla dollareilla! Sellainen tilanne tuntuu aivan järjettömältä, mutta sittekin se on todellisuus, jota ei voida selittää olemattomaksi, eipä edes muunlaiseksikaan kuin tässä on selitetty.

Voiton ja koron maksaminen on mahdollinen vain yhdellä edellytyksellä: toinen saa siinä jotain sellaista, jonka vastinetta ei ole itse tuottanut; se jolle korkoja ja voittoja maksetaan, saa ansiottomia tuloja, ja käyttäen nämä ansiottomat tulonsa uudelleen tavalla joka tekee ne korkoa ja voittoa hankkivaksi, kasaantuu hänen käsiinsä alituisesti enemmän valtaa kanssaihmistensä ylitse.

Sellainen on kapitalistisen järjestelmän oleellinen tilanne; sellaista on eletty ja eletään edelleen, ja sen vallitessa täytyy joittenkin saada ansiottomia tuloja.

Ja halu saada ansiottomia tuloja on syynä jokaiseen työselkkaukseen, jokaiseen luokkalakiin ja jokaiseen sortotoimenpiteeseen työväestöä vastaan. Onhan selvä juttu, että ellei kukaan mitään hyötyisi toisen työstä ilman ettei itse tee vastaavaa palvelusta muodossa tai toisessa, niin luokkarajoja ei olisi olemassakaan.

Rahakkaimmat tekevät aina sijoituksensa sinne, missä saavat korkeimman koron, ja siten ne hankkivat käsiinsä yhä suuremman ja suuremman määrän ansiottomia tuloja. Ja niitä joilla on vain muutama sentti, koetetaan saada tekemään "sijoituksia" sellaisiin "liikkeisiin," joiden menestyminen on aivan epävarma; joihin eivät kapitalistit itse halua sijoittaa muuta kuin toisinaan nimeksi, ikäänkuin pesämunaksi, jotta työläiset osaisivat seurata esimerkkiä.

Kaikenlaisia "rahansijoituslaitoksia" suunnitellaan ja toisinaan syntyy tilanteita, joissa muka tarjoutuu oikein erikoinen tilaisuus "niittää voittoa," kuten mitä lupaavimmissa kaivoskeinotteluissa, mutta tarkkahuomioinen ei voi välttyä havainnoilta, että suurporvaristo juuri näissä yrityksissä jättää sijoitusmahdollisuudet työväestön osalle ja käyttää itse tilaisuuden pelatakseen sijoitetuilla varoilla, joiden ylitse työläisillä ei enää ole kontrollia.

Missä hyvänsä muodossa sijoituksia tehdäänkin, täytyy ne porvarillisen liikejärjestelmän mukaan tehdä tarkotuksella saada voittoa, ansiottomia tuloja. Ja kun tulojen määrä vaihtelee samassa suhteessa kuin sijoitetun pääoman määräkin, sekä sille laskettu voitto-osinkojen prosenttimäärä, tai korko, niin pieniä sijoituksia ei kannata koskaan tehdä voitonpyyntitarkotuksissa, eikä varsinkaan alhaisella korolla.

Mutta on sellaisiakin lainailutilaisuuksia, joissa ei ole kysymys voiton niittämisestä suoranaisen koron tai osinkojen muodossa, vaan jonkin asian edistämisen muodossa. Sellaisia ovat työläisten omat keskinäiset liikeyritykset, kuten osuusliikkeet ja muut sen luontoiset. Niissä sijoitus tapahtuu yhteistä tarkotusta varten, eikä yksityisvoiton hankkimiseksi. Ja ne ovat esikuvina niistä ainoista laitoksista, joihin työläisten sopii omien etujensa mukaan sijoittaa varojaan. Ne ovat pienoiskuva siitä järjestelmästä, jonka vallitessa yksityispääomalle tuleva voitto jää kokonaan yhteishyvän eteen, kuten osuusliikkeessä on laita. Yhteistoiminnallisen yrityksen luonne eroaakin kapitalistisesta vain tuloksien jakamisen suhteen. Ja siihen se tähtää sosialistinenkin yhteiskunta. Tulokset yhteiskunnallisesta yhteistyöstä tulevat yhteisön hyväksi ja vain niiden hyväksi, jotka palvelevat yhteiskuntaa. Ja siksi sellaisen tilanteen saavuttamiseksi kannattaakin taistella.

Miksi ei perinpohjaisempaa tutkintoa?

Mooneyn tuomitseminen kuolemaan rikoksesta, johon hän ei suinkaan ole syyllinen, on aiheuttanut siksi paljon mielenkiintoa työläisten keskuudessa kautta mailman, että hirttoyrityksestä täytyi luopua ja juttu tulee uudelleen tutkittavaksi.

Olemme jo kertoneet, miten kansainvälinen työväenliike näytteli tässä jutussa merkityksellistä osaa, sillä sen ansio oli, eikä yksistään Amerikan työväestön, että Mooneyn tuomio siirrettiin. Mutta vaikka Mooney onkin osoittautunut syyttömäksi, niin juttu ei sillä ole vielä ollenkaan selvinnyt. Jonkun täytyy olla syyllinen pommiräjähdykseen, joka todella tapahtui, surmaten toistakymmentä ihmistäkin. Kuka on syyllinen, tulee tuskin koskaan selville, sillä tuomioistuimet eivät tule menemään mitenkään pitemmälle, kuin vapauttamaan Mooneyn, jos ne edes siihen voidaan pakottaa.

Mooneyn lakimies Cochran väittää, että syyllinen on San Franciscon raitiotievhtiö. Ja kaikki merkit viittaavatkin siihen, mutta miten olisi juttu selitettävissä yksityiskohtaisemmin? Kuka oli se henkilö, jolle maksettiin pommin asettamisesta?

Ylläolevat kysymykset ovat vastattavissamme, mutta vastauksen saanti niihin ei ole helppo. Varmuudella voidaan kuitenkin väittää, että syyllisiä ovat San Franciscon järjestyneet työnantajat, olivatpa sitte kaikki niistä tietoisia teosta etukäteen tai ei.

Se seikka, että juuri Mooney, joka oli koettanut järjestää United Railroads yhtiön työläisiä joitakin aikoja ennen pommiräjähdystä ja siinä joutunut yhtiön vihoihin, valittiin syytettäväksi, voimatta kuitenkaan millään tavalla yhdistää häntä juttuun, osottaa varmasti että raitiotieyhtiö on jutussa mukana. Sillä oli suoranaista hyötyä pommiräjähdyksen asettamisesta juuri Mooneyn kontolle. Ja muut työnantajat luonnollisesti koettavat tukea kauppakamarinsa avulla veijeään, voidakseen yhdistää pommiräjähdyksen järjestyneen työväestön tekoihin. Silloinhan olisi niin helppo selittää järjestynyt työväestö syylliseksi jokaiseen työnantajien toimeenpanemaan murhaan ja tihutyöhön.

Se miljoonan dollarin rahasto, jonka San Franciscon työnantajat keräsivät taistelurahastokseen järjestynyttä työväestöä vastaan, on liikkeellä Mooney jutussa, eikä mikään rikos ole liian suuri sellaisen rahaston peitettäväksi. Jos hallitus ottaisi tutkiakseen ei ainoastaan Mooneyn jutun oikeuspöytäkirjat, vaan koko jutun perusteitaan myöten, niin varmaan se saisi selville, mistä lähteistä pommin asettaja sai maksunsa, mutta sellaista saattanee tuskin toivoa. Sitä olisi järjestyneen työväestön vaadittava, sillä jutun paljastaminen tulisi hyödyttämään sen taisteluja arvaamattoman paljon. Mutta Amerikan järjestynyt työväestö elää nykyisin aikaa, jolloin sitä ahdistetaan niin kaikkialta, että sen on mahdoton nykyisellä tietoisuudellaan ollenkaan huomata, missä sen yksityisvihalliset kulloinkin toimivat.

Outoa hermostuneisuutta rahamailmassa

N. Y. Volksz. on pannut merkille omituisen ja sivullisille melkein käsittämättömän levottomuuden joka sikäläisessä rahamailmassa on vallinnut jo kuukausmääriä. Sodan aiheuttamista loistavista liikeoloista huolimatta heilahtelevat parhaimpienkin liikeyrityksien osakkeet edes ja takaisin, milloin nousten, milloin laskien hinnassa.

Omituisinta tässä on, että näihin nousuihin ja laskemisiin ei ole mitään erikoista syytä huomattavissa. Sellaiset seikat kuin rauhanhuhut tai milloin minkinlaiset sanomat Venäjältä ovat usein näyttäneet tekevän rahamailmaan vallan päinvastaisen vaikutuksen kuin mitä olisi saattanut odottaa. Toisinaan ne vaikuttavat "elähyttävästi," toisinaan taas "lamauttavasti." Tuntuu kuin kaikki vanhat arvonmitat olisivat kadonneet. Kokeneet pörssimiehet väittävät tämän olevan arvotuksen heilleki.

Sanomalehdet eivät ole toimituskirjotuksissaan virkanneet halaistua sanaa tästä näin huomattavasta ilmiöstä, ei edes silloin kun osakkeet ovat olleet kovasti alenemassa. Arvatenkaan ei ole tahdottu tarpeettomasti herättää levottomuutta suuressa yleisössä, joka tavallisesti ei paljoa välitä pörssiasioista. Viime päivinä on kuitenkin New Yorkin pörssiä pudistellut semmoinen myrsky, että lehtien on täytynyt katkasta vaitiolonsa. Hurjan myynnin takia alenivat kurssit niin tuhottomasti, että muutamat arvopaperit putosivat aina paniikkivuoden 1907 hintoihin. Ainoastaan sankarillisilla toimenpiteillä saatiin tuhoisa paniikki estetyksi. Joukko pankkeja riensi yhteisvoimin ostamaan noita papereita, joten enempi hintojen laskeutuminen ehkäistiin.

"Arvojen teurastus," kirjottaa N. Y. World, "lähenteli paniikkia. Luotto horjui, niin että pankit olivat vakavasti huolestuneita. Ne näkivät, että toisen Vapauslainan menestyminen oli vaarassa. Näkivät välttämättömäksi sekaantua asioita järjestämään. Ensimäistä kertaa esiintyivät pankit järjestyneenä joukkona pörssissä." — Eräs toinen lehti käyttää vielä paljoa voimakkaampaa kieltä. "Pahempaa iskua," se sanoo, "ei olisi voitu Amerikalle ja Vapauslainalle antaa kuin minkä pörssi eilen antoi. Jos arvopaperien myynti tapahtui amerikkalaisten taholta, on myyjiä syytettävä maankavalluksesta. Se mikä vihollista hyödyttää, on maankavallusta. Senpätähden on varsin otaksuttavaa, että saksalaisilla on pörssialueensa Wall-kadulla, ja sitä he osaavat taitavasti käyttää." Samainen lehti ehdottaa, että hallitus sulkisi pörssin ja ottaisi tutkittaviksi kaikki pörssimiesten myyntimääräykset, saadakseen selville, miltä taholta ja mistä syistä viimeaikaiset myynnit johtuvat.

World heittää myös tällaisen kysymyksen: "Mitähän Saksan keisari tekisi, jos hän esiintyisi täkäläisillä rahamarkkinoilla?"

Kuitenkaan ei asia ensinkään ole niin salaperäistä laatua kuin miksi porvarilehdistö sen esittää. Porvarilehdetkin siitä kyllä ovat selvillä, koskapa muuan niistä osaa suoraan kysyä: "Vastustavatko he (pörssimiehet) sotaa, vai sota verojako?"

Korkeita sotaveroja vastaan se meidän porvariemme viha kohdistuu. Aivan selvästi alkoivat nämä pörssivehkeilyt samaan aikaan kuin kongressissa verotuslaki tuli käsiteltäväksi. Nyt näkyvät seuraukset siitä hemmottelusta, jolla kapitaalia kohdeltiin. Mutta se ei riittänyt; enempää vaaditaan. Se käy päivänselvästi esiin eräästä porvarilehden lausunnosta tämän pörssipulan johdosta. "Pankkimiehet," sanotaan siinä, "viittasivat eilen siihen, että kongressilla vielä on yksi istunto, ennenkuin sotavoittoverot tulevana keväänä astuvat täyteen voimaansa. Kongressimiehillä on tällä välin tilaisuus katsella ympärilleen vaalipiireissään. Kun he palaavat Washingtoniin, arvellaan liike- ja rahamiespiireissä, tulee tuosta laista poistettavaksi useita vahingollisia ja epätieteellisiä kohtia."

Siinä on riittävän selvästi sanottuna, mistä tässä oikeastaan on kysymys. Koko juttu on petosta ja aiheetonta hälkkää. Se tuntuu pilanäytelmältä, jossa osat on sopivasti jaettu. Mitäpä hiton syytä pörssillä olisi levottomuuteen? Vakuuttavathan porvarilehdet joka päivä, että liittoutuneitten asema on mitä paras. Vaikka läntisellä rintamalla ei ehkä vielä aivan heti saada annetuksi vihollisille ratkaisevaa iskua, niin tulee se toki tapahtumaan ensi keväänä, jolloin Yhdysvallat pääsee heittämään koko painonsa vaakaan. Rauhanneuvotteluissa taas olisi Amerikalla, se kun on ainoa suurvalta, jonka voima vielä on murtumaton, kaikki valtit käsissään, ja se on varmasti käyttävä tilaisuutta hankkiakseen itselleen mitä edullisimmat ehdot. Voisiko mikään maa olla tai edes toivoa olevansa edullisemmassa asemassa?

MAILMANKATSOMUKSIA

SOTA TEKEE NAISISTA KODIKKAITA.

Niin ainäkin selittää lontoolainen Daily News. Se vakuuttaa, että tuhannet englantilaiset tytöt, jotka ennen osottivat mitä suurinta halua seuraelämään, ovat nyt ruvenneet rakastamaan kotiaan ja yksinäisyyttä. Tavallinen englantilaisnainen oli rauhan aikana alituisen levottomuuden vallassa. He liehuvat klupeissa, seuroissa, kokouksissa jne. Sota-aika on nyt herättänyt heissä hiljaisuuden ja yksinäisyyden kaipuun. Naissuvulta on nyt viety rintamapalvelukseen ei ainoastaan aviomiehet, vaan myös enimmät niistä miehistä, jotka rauhan ollessa olisivat saattaneet naimisiin mennä. Entinen neidonhaaveilu perheestä jne. ei enää ole ajanmukainen. Nyt ajattelevat enimmät tytöt vain sitä, kuinka järjestää elämänsä mukavimmaksi "kunniallisessa neitsyydessä". Siihen suuntaan todistavat vuokrattavien huoneiden välittäjät ja muut näitä asioita tuntevat. Naisten taholta on tavattoman yleinen kysyntä kalustamattomilla huoneilla tahi sangen pienillä huoneustoilla, josta voi päättää, että mitään perhe-elämä-suunnitelmia ei tulevaisuuden varalta haudota.

Tämän yhä selvempänä esiintyvän muutoksen sielullisena syynä on se, että kun tytöt joutuvat päivät päästään työskentelemään suurissa virasto- ja tehdashuoneissa, työtoverien ja -toverittarien parissa, työnjohtajien herkeämättömän valvonnan alaisina, niin se synnyttää heissä vastustamattoman tarpeen saada viettää kaiken vapaa-aikansa yksinomaan oman itsensä seurassa. Epäilemättä on Englannissa tällainen yksinäinen neitoelanto tulevaisuudessakin oleva varsin huomattava uusi kansallispiirre.

VAPAUTETTIIN ASEVELVOLLISUUDESTA.

New Yorkissa saapui erään asevelvollisuusvapautuksia käsittelevän lautakunnan istuntoon muuan italialainen, esittäen serkkunsa John D'Ovenson kutsuntakortin.

"Serkkuni ei voi saapua palvelukseen," hän ilmotti. "Hän tulee hirtettäväksi."

"Täällä ei ole aikaa leikkipuheisiin," sanoi lautakunnan puheenjohtaja kuivasti.

"Ei se ole leikkiä," vastasi italialainen. "Hänet on viety Connecticutiin, ja siellä hänet hirtetään."

Selville tuli, että D'Ovenso oli murhasta tuomittu kuolemaan ja tulee hirtettäväksi marraskuun 9 p.

Hänet vapautettiin palveluksesta. Me puolestamme emme ymmärrä, mitä connecticutilainen "oikeus" olisi menettänyt, jos tuo mies olisi lähetetty rintamaan eikä hirsipuuhun.

— — —

KIRJALTAJAIN LAKKO SUOMESSA

on sieltä saapuneiden lehtien mukaan päättynyt työläisten voitolla. Suomen porvarillisilla kirjapainonomistajilla on voimakas järjestö, nimeltään "Graafillinen työnantajaliitto," jonka nyt täytyi taipua sovintoon työläistensä kanssa, toista kuukautta kestäneen sitkeän taistelun jälkeen. Porvarillinen Suomen Sähkösanomatoimisto ilmottaa nyt lakon päätyttyä, että Suomen Yleinen työnantajaliitto ja siihen kuuluvat työnantajajärjestöt olivat ryhtyneet toimenpiteisiin tukeakseen Graafillista liittoa tässä työtaistelussa, "jolla kaikesta päättäen oli muukin kuin puhtaasti palkkaustaistelun luonne," ja ellei rauhaa nyt olisi saavutettu, olisi lakko voinut tulla hyvinkin pitkälliseksi.

Porvareilla on työtaisteluissa aina kysymys jostakin muusta kuin työpalkasta. Siitä ne eivät välitä. Mielellään menettävät rikkurivärväykseen, pyssyhurtille ja mihin hyvänsä monin verroin enemmän kuin mitä lakkolaisten palkkavaatimuksien tyydyttämiseen kuluisi. Mutta työväen järjestymisoikeutta he eivät siedä, sillä se merkitsee sitä, että työnteettäjän täytyy pysyä sitoumuksissaan eikä voi niitä mielinmäärin rikkoa. Sentähden porvari joka lakossa pitää pääasiana työväen järjestöjen murskaamisen.

— — —

SUURSAKSALAISUUS.

Se näyttää, lyhyesti sanoen, olevan pääasiassa samaa, mitä meidän kesken tarkotetaan "suurpäisyydellä".

Eräässä Etelä-Saksan vanhoillismielisessä lehdessä on Adam Röder ryhtynyt taistelemaan suursaksalaista junkkerihenkeä vastaan kristillisvanhoilliselta katsantokannalta. Lukuisilla lainauksilla suursaksalaisuuden kannattajain kirjotuksista Röder osottaa, kuinka raivokkaalla vihalla tämän aatteen sankarit aina puhuvat "seemiläisestä kristillisyydestä" ja johtuu tekemään niistä seuraavan yhteenvedon:

Suursaksalainen mailmankatsomus tietoisesti vastustaa kristinuskoa ja sille perustuvaa siveysoppia; heille pitäisi olla puhtaasti saksalainen uskonto, joka liittyisi esi-isiemme Wodan (Odin)-uskoon, mutta sekin olisi vuorostaan "puhdistettava" uudenaikaisen rotuteorian ja Darwinin kehitysopin mukaiseksi, niin ettei siihen jäisi muuta kuin ytimekkäihin voimalauseihin puettua ateismia: että saksalaiset, ollen jaloin ja edistynein kansa kaikista roduista, on ihmisyyden korkein ilmestys, ja siis oma jumalansa. Nietzscheläisessä mielessä on kristinusko kansojen pahin heikentäjä ja lamaannuttaja; suuri on ainoastaan se, jolla on valtaa, ja joka valtaansa käyttää... Sellaisia käsitteitä kuin synti, lunastus, katumus — sanalla sanoen, kaikkea suurinta ja syvällisintä mihin ihmisajatus kokee tunkeutua, ei noiden miekkosien mielestä ollenkaan ole olemassa. Monokkeli vasemmassa silmässä ja kaliseva sapeli oikeassa kädessään, he haastavat koko mailman taisteluun, voidaksensa "vanhaan roomalaistapaan nujertaa sen niskan saksalaisen saappaansa alle."

— — Mutta miksikäs ei? Onhan rehellisempää suoraan vaihtaa kristinusko vanhaan pakanuuteen kuin käydä sotaa jumalan nimeen. Kristus itse varmaan hyväksyisi tuon vaihtokaupan, sillä mikään ei ole ilettävämpää kuin se pilkka, että rukoillaan "jumalalta kunniakasta voittoa."

— — —

Kalliin ajan uutisia.

Chicagosta tulee kaksi nykyoloja kuvaavaa uutista.

Miljoneeri John H. Hewitt on syytteessä perunavarkaudesta. Erään perunamaan omistaja oli hänet tavannut pelloltaan perunoita varastamasta.

Toinen uutinen kertoo erään miehen tulleen kapakkaan ja tilanneen lasin olutta. Kuullessaan siitä vaadittavan 10 senttiä, hän säikähdyksestä sai halvauksen ja kaatui kuolleena lattialle.

TIUKALLA OVAT ELINTARPEET SUOMESSA

Se käy selville seuraavasta erään Suomen lehden uutisesta, vaikka tuota uutista nähtävästi ei olekaan juuri siinä tarkotuksessa kirjotettu:

"Sielunpaimen elintarvelakia rikkomassa.

Eilen takavarikoi Maarian elintarvelautakunta pastori J. Hauvosen torpasta kokonaisen säkin mannaryynejä. Torpan vaimo sanoi ryynien olevan pastorin omaisuutta, jonka pastorin rouva oli tuonut heille piiloon, peläten elintarvelautakunnan takavarikoimista. Pastori Hauvonen tunnustikin ryynisäkin omakseen. — Kun näin tapahtuu tuoreessa puussa niin mitä sitten kuivassa?"

— — —

Löyhää sotakuria

vallitsi eräissä Egyptiin tuoduissa australialaisjoukoissa. Kerrankin käveli australialainen toisiin osastoihin kuuluvan upseerin ohi, tervehtimättä tätä. Upseeri huusi hänet luokseen.

"Tiedätkö, kuka minä olen?" kysyi upseeri.

Australialainen vastasi, ettei hän tiennyt.

"No, minähän olen upseeri."

"Vai olet!" kuului vastaus. "Se on sievä toimi, veikkonen. Koe vaan pysyä siinä."

— — —

VERENHIMOISTA SUKUA.

Saksan sotalaivastossa olleen kapinan johdosta kerrotaan keisari Vilhelmin määränneen joka seitsemännen miehen kapinoitsijoista ammuttavaksi. Ainoastaan valtiokanslerin väliintulo sai aikaan, että vain kolme ammuttiin ja toisille tuomittiin yhteensä 200 vuotta vankeutta.

Hohenzollernit ovat aina kaltaisiaan, huomauttaa tämän johdosta N. Y. Volksz. Hänen isoisänsä, "Kartessiprinssi", kerran ammutti Rastadtissa vangitut kapinoitsijat, josta kruununperillisenä ollessaan saikin tuon vähemmän imartelevan liikanimensä. Hänen keisarina ollessaan eräs nostoväen osasto oli sähkösanomalla lähettänyt hänelle valituksen siitä, että heidät oli rautatiellä sulottu eläinvaunuihin. Tuosta "rikoksesta" keisari tuomitsi heidät 12 vuodeksi kuritushuoneeseen.

Nykyisen keisarin viime esiintymisen seurauksena pitää lehti sitä seikkaa, että neljä sosialistiedustajaa, jotka tähän asti ovat kuuluneet Scheidemannin sotasosialistiryhmään, ovat siitä eronneet ja liittyneet riippumattomiin sosialisteihin. Ne ovat Simon, Ewald, Edmund Fischer ja Hugel.

Omituisen arka asia muuten tämä Saksan laivastokapina. Porvarilehdet kiertävät sitä kuin kissa kuumaa puuroa, ja Lontoosta tuli erityinen varotus, ettei pidä sille kovin suuria toiveita perustaa. Jokohan pelkäävät, että Sakassa tulee voimaan kansanvalta, ennenkuin sitä ehditään sinne muualta viedä? Esim. New Yorkin koko saksankielisessä porvarillisessa sanomalehdistössä ei toimitusten puolelta ole asiasta lausuttu mitään muuta kuin Staatszeitungin iltapainoksessa on varovainen lause: "Kapinako Saksan sotalaivastossa, ettei-vätkö miehet tahtoisi taistella kansanvaltaista Venäjää vastaan? Ellei itse laivaministeri olisi sitä tiedottanut, ei yksikään ihminen olisi rohjennut uskoa olleen kaukaisintakaan kapinan mahdollisuutta Saksan laivastossa tai saksalaisessa armeijassa." — Sitävastoin on mitä suurinta melua pidetty paljoa vähäpätöisemmiltäkin näyttävistä Saksan heikontumisen oireista. Vai pelättäneekö kapinahengen olevan niin tarttuvata laatua, että sentähden pidetään viisaimpana olla pöyhimättä koko juttua?

OSASTOT JA NÄYTELMÄSEURAT.

Julkaisemme tässä valioluettelon muutamista varastossamme olevista parhaimmista näytelmistä, joita kirjastomme tarkastuskomitea suosittelee näyttämöillemme esitettäväksi. Luetteloa ei julkaista minkäänlaisessa reklaamitarkotuksessa, vaan pyrkii se olemaan ainoastaan opastuksena näytelmäseuroille valitessaan näytelmiä.

TYÖVÄEN- JA YHTEISKUNNALLISIA NÄYTELMIÄ:

Ansa, yhteiskunallinen näytelmä 9 muutoksessa, kirj. Emile Zola; suoment. Jalmari Finne; 4-näytöksinen.
Etuvartiotaistelu, kirj. Konrad Lehtimäki vaikuttava työväennäytelmä.
Helvetti, 1-näyt. työväennäytelmä.
Isä, 3-näyt. murhenäytelmä, kirj. August Strindberg.
Isäin pahat teot, 3-näyt. murhenäyt., kirj. Eero Alpi.
Kadulla, 1-näyt. työväen näytelmä, kirj. Clara Ruge.
Kivien alla, 4-näyt. yhteisk. näytelmä, kirj. Herman Suderman. Suom. Kaarle Halme.
Kirottu Mammona, 5-näyt. yhteiskunnallinen näytelmä, kirj. J. Näveri.
Koti, 4-näyt. murhenäytelmä, kirj. Herman Suderman.
Kunnia (Etu- ja takapihan kunnia) 4-näyt. yhteiskunnallinen näytelmä. Suomennos.
Kankurit, 5-näyt. näytelmä, kirj. Gerhard Hauptman.
Kaivostyömies, 1-näyt. näytelmä.
Kapina, 3-näyt. työväennäytelmä, kirj. Leon Larson.
Katovuosina, 3-näyt. yhteisk. näyt., kirj. August Simelius.
Kellarikerroksessa, 5-näyt. työväennäytelmä, kirj. Elviira Willman-Eloranta.
Kevätjuhla, 3-näyt. työväen näyt. Suomentanut Yrjö Sirola.
Lakossa, 3-näyt. työväen näyt., kirj. Kalle Santavuori.
Lain ja oikeuden nimessä, 2-näyt. työväen näytelmä.
Lyyli, 5-näyt. työväen näyt., kirj. Elviira Willman-Eloranta.
Mari, 4-näyt. Itä-Karjalan oloja kuvaava murhenäytelmä.
Mikkel Larsenin pojat, 4-näyt. työväen näytelmä, kirj. John Skjolborg.
Nais-Orja, 4-näyt. murhenäytelmä, kirj. Ludvig Fulda.
Orjina ollessa, 3-näyt. kuvaus Inkerin kansan eläm. maaorjuuden ajoilta
Orjan Oppi, 5-näyt. historiallinen näytelmä, kirj. Arvid Järnefelt.
Pimeyden valta, 5-näyt. murhenäytelmä, kirj. Leo Tolstoi.
Pirun kirkko, 3-näyt. näytelmä, kirj. Adolf Paul.
Pohjalla, 4-näyt. näytelmä, kirj. Maksim Gorkij.
Pohjalaisia, 3-näyt. kansannäytelmä, kirj. Artturi Järviluoma.
Ryöstö, 5-näyt. näytelmä, kirj. Martti Vuori.
Siunauksen Toivo, 4-näyt näytelmä, kirj. Herman Heijermans, nuorempi. Suoment. Benj. Leino.
Sodan Palkka, 3-näyt. murhenäytelmä. Suom. Yrjö Halonen.
Sutari Parjaaja, 4-näyt. murhenäytelmä. Suomennos.
Suurpäiväin Aaattona, 3-näyt. työv. näyt., kirj. Leopold Kampf.
Taistelu Elämän Kruunusta, 4-kuvaelm. työv. näyt., kirj. Veijon-Veikko
Takaisin taistelun tuoksinaan, 2-näyt. työv. näytelmä, kirj. W. Krause.
Taistelua ja Epätoivoa, 3-näyt. työv. näytelmä, kirj. Jukka Pohjola.
Teidän lakinne ja oikeutenne, 3-näyt. työväen näytelmä, kirj. John Caslworthy; suomennos.
Unelmia, 2-näyt. työväen näytelmä, kirj. Veijon-Veikko.
Varjossa eläjät, 4-näyt. työväen näytelmä, suoment. Santeri Nuorteva.
Viimeinen ponnistus, 4-näyt. työväen näytelmä, kirj. Matti Kurikka.
Villit Vuoret, 4-näyt. laulunsekainen työväen näytelmä, kirj. Eemeli Parras.
Yhteiskunnan tukeet, 4-näyt. yhteisk. näyt., kirj. Henrik Ibsen.

HUVINÄYTELMIÄ JA OPERETTEJA:

Hevospaimen, 3-näyt. unkarilainen laulunäytelmä.
Hyvät todistukset, 3-näyt. näytelmä, suom. Simo Saarenpää.
Kallun kestit, 3-näyt. huvinäyt., kirj. Arvid Järnefelt.
Kunnia-Housut, 3-näyt., kirj. Alarik Korhonen.
Nerkingit, 4-näyt. operetti, tanssineen
Onnellinen Aviomies, 3-näyt., kirj. Lauri Suonperä.
Pikku Pyhimys, operetti 3-näytöksessä, kirj. Henry Meilhac ja Albert Milland.
Päästinpää, 5-näyt. huvinäyt., kirj. Ludvik Fulda.
Rykmentin Soittaja, 4-näyt. laulu- ja huvinäytelmä, kirjott. Frans Hedberg.
Saituri, 5-näyt. komedia, kirj. Moliere.
Salon Ruusu, 3-näyt. operetti, kirj. Gecy Istvan.
Scapinin vehkeilyt, 3-näyt. huvin., kirjott. Moliere.
Sysmäläinen, 4-näyt. hist. näyt., kirj. Jalmari Finne.
Vapunpäivän Aattona, 4-näyt. kuvaus Ruotsin kansan elämästä, laulineen, kirj. F. Hedberg.
Uusi kirjastonhoitaja, 4-näyt. huvinäyt., kirj. Gustaf von Moser. Suomenat. Väinö Kahilainen.
Kosijat, 3-näyt., kirj. Aug: Korhonen. Operetti, suorasanaisesta muodostanut Santeri Rissanen, säveltänyt Eemil Kauppi.

Huom.! Oosastojen näytelmäseuroja pyydetään leikkaamaan talteen tämä luettelo, että voivat valita siitä näytelmiä tarpeen tullen. Täydellinen näytelmien luettelo lähetetään pyydettäessä.

KESKIPIIRIN NÄYTELMÄKIRJASTO,
Työmies Bldg., Superior, Wis.